

Jaarplan zorgcriminaliteit 2025

RIEC

Oost-Nederland

Wat we gaan doen in de aanpak van zorgcriminaliteit

In het Meerjarenbeleidsplan zorgcriminaliteit 2025-2026 is vastgelegd waar we de komende jaren op focussen. Ons doel is een **gedeeld eigenaarschap** voor een duurzame en sluitende aanpak van georganiseerde ondermijnende zorgcriminaliteit. In dit jaarplan staat beschreven wat we in 2025 gaan doen om de gewenste effecten te realiseren. In de districten binnen Oost-Nederland wordt al ingezet op **bewustwording** en het **vergroten van weerbaarheid**. Die aanpak we willen versterken. De focus voor dit jaarplan is de **basis op orde** krijgen: een fundament om in de praktijk effectief te werken aan de integrale aanpak van georganiseerde ondermijnende zorgcriminaliteit.

Districtelijke initiatieven in bewustwording en weerbaarheid

Met deze initiatieven wordt in Oost-Nederland intensief gewerkt aan het voorkomen en aanpakken van zorgcriminaliteit:

- ➔ In Gelderland wordt momenteel de Gelderse Norm ontwikkeld. Deze norm omvat criteria waaraan gemeenten moeten voldoen om hun basis op orde te hebben voor het voorkomen en bestrijden van zorgcriminaliteit.
- ➔ De programma's Weerbaar Gelderland-Zuid en Weerbaar-Gelderland Midden ondersteunen gemeenten door onder meer voorlichting aan te bieden over het herkennen van (signalen van) zorgcriminaliteit. Daarnaast wordt binnen deze programma's een VR-experience ontwikkeld die inzicht geeft in de problematiek rondom zorgcriminaliteit.
- ➔ In Noord- en Oost-Gelderland heeft de gemeente Apeldoorn een onderzoek laten uitvoeren naar de benodigde maatregelen om zorgcriminaliteit effectief aan te pakken. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om de uitkomsten van dit onderzoek districtelijk te implementeren.
- ➔ In Twente zijn twee full-time projectleiders actief op dit thema. Zij ontwikkelen initiatieven zoals de Twentse Proeftuin, die gericht is op informatiedeling met partners die niet aangesloten zijn bij het RIEC. Ook zijn er plannen om een meldtegel te plaatsen op de website van Meld Misdaad Anoniem (MMA), aangevuld met een mediacampagne.
- ➔ In Zwolle loopt het project Grip op Zorg. De gemeente heeft zorglocaties met verstoringen van de openbare orde in kaart gebracht. Samen met het Zorgkantoor en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) worden stappen ondernomen om passende acties te definiëren en uit te voeren.

Rol van het RIEC

Dit jaarplan is gebaseerd op de gedachte dat het RIEC op het gebied van bewustwording en weerbaarheid inspeelt op de lopende ontwikkelingen binnen de districten. We bieden ondersteuning en faciliteren waar nodig, en delen succesvolle initiatieven binnen onze eenheid. Daarnaast neemt het RIEC het initiatief om de basis op orde te brengen en richt het zich op casuïstiek.

Tijdspad 2025

Het streven is om de acties in de volgende kwartalen af te ronden:

Q1

Stroomschema
Van signaal tot
interventie

Interventie-
matrix

Strafrechtelijke
aanpak

Training RIEC
collega's

E- learning
sociaal domein

Contracten
Zorgkantoor

Q2

Q3

Netwerkdag
Oost-
Nederland

Onderzoek
mogelijkheden
samenwerking

Training
toezicht-
houders

Jaarplan
2026 met
implementatie
aanbevelingen
fenomeen-
onderzoek

Oplevering
fenomeen-
onderzoek

In kaart
brengen stand
van zaken
gemeenten

Q4

Doel

Met de onderstaande acties wil het RIEC het volgende doel bereiken:
**een gedeeld eigenaarschap voor een duurzame en sluitende aanpak
van georganiseerde ondermijnende zorgcriminaliteit.**

Bewustwording

Weerbaarheid

Integrale casuïstiek

Trainingen en
kennisdeling

Basis op orde

Bewustwording

Het RIEC **ondersteunt en levert een bijdrage aan** onder andere de volgende lopende initiatieven:

Voorlichtingscampagne politie

De politie heeft waarschijnlijk de belangrijkste informatiepositie als het gaat om signalen over zorgcriminaliteit. Het gaat hierbij om signalen van zorgverleners met (ernstige) antecedenten, verwevenheid tussen zorgcriminaliteit en andere vormen van criminaliteit, de koop- en verkoop van valse zorgdiploma's en VOG's en de openbare orde verstoringen als het gevolg van gebrekkige dan wel geen zorg. Toch weet de politie deze signalen nog lang niet altijd te herkennen, laat staan te adresseren. Binnen de politie bestaat de wens om hier meer aandacht aan te besteden. Wij ondersteunen dit initiatief en zullen hier ook aan bijdragen door het leveren van kennis en expertise.

MMA-campagne

Vanuit Twente is het initiatief genomen om een aparte "meldtegel" te creëren op de website van MMA voor zorgcriminaliteit. Wanneer deze gereed is, zal hier ook een voorlichtingscampagne aan gewijd worden. Wij ondersteunen beide initiatieven en zullen – daar waar mogelijk en gewenst – een actieve bijdrage leveren, bijvoorbeeld door het actief communiceren over deze mogelijkheid en het benoemen in trainingen en workshops.

Het RIEC **initieert, ontwikkelt en/ of organiseert** het volgende:

Fenomeenonderzoek

Er is behoefte aan meer inzicht in de aard en omvang van zorgcriminaliteit. Op initiatief van het district Gelderland- Midden voert het RIEC een fenomeenonderzoek uit naar de financieringsstromen bij zorgcriminaliteit, alsook de verwevenheid met andere vormen van criminaliteit.

Netwerkdag Oost- Nederland

Het RIEC organiseert in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de districten een eenheidsbrede netwerkdag op het thema zorgcriminaliteit voor al onze partners.

Workshops en voorlichting

Desgevraagd en daar waar agendatechnisch mogelijk leveren wij een bijdrage aan de bewustwording op het thema door het geven van workshops en voorlichtingen.

Weerbaarheid

Het RIEC **ondersteunt en levert een bijdrage aan** onder andere de volgende lopende initiatieven:

Aansluiting Gelderse Norm

In Gelderland wordt hard gewerkt aan de Gelderse Norm. Een pakket met maatregelen en acties voor gemeenten, met als doel de weerbaarheid tegen de invloeden van georganiseerde criminaliteit te verkleinen en de effectiviteit van de aanpak te vergroten.

In de Gelderse Norm is ook nadrukkelijk aandacht voor zorgcriminaliteit. Wij leveren een bijdrage aan de norm en onderzoeken de mogelijkheden om dit te verbreden naar geheel Oost- Nederland.

VR-initiatief GLM & GLZ

Vanuit Weerbaar Gelderland-Zuid en Weerbaar Gelderland-Midden wordt momenteel een VR-experience ontwikkeld voor zorgcriminaliteit. Het idee is dat mensen door middel van een interactief VR-spel worden getraind op de signalen van zorgcriminaliteit.

We leveren een actieve bijdrage aan deze ontwikkeling en onderzoeken de mogelijkheden om deze te zijner tijd breder uit te rollen dan wel een zo breed mogelijk publiek hiermee in aanraking te laten komen.

Bibob- handreiking Twente

Onder andere in Twente is ervaring opgedaan bij het inzetten van de Wet Bibob bij de aanbesteding in de zorg. De ervaringen uit Twente worden door de projectleider verwerkt in een handreiking. Het RIEC levert een bijdrage aan deze handreiking en zorgt dat het handboek districtelijk en landelijk wordt gedeeld.

Het RIEC **initieert, ontwikkelt en/ of organiseert** het volgende:

Contracten zorgkantoor

De gemeenten hebben zich de afgelopen jaren ingezet voor een herziening van de zorgcontracten om deze meer fraude-proof te maken. Er zijn ontbindende voorwaarden opgenomen, integriteitsclausules, opleidingseisen, enzovoort. De meeste van deze voorwaarden zijn vooralsnog niet opgenomen in de contracten van de Zorgkantoren. Gezien de ontwikkeling dat zorgcriminelen zich verplaatsen van de WMO naar de Wlz, is dit zorgwekkend. Het RIEC jaagt aan dat de contracten van de zorgkantoren meer fraude-proof worden.

E-learning sociaal domein

Een breed gedeelde wens is het fraude-alerter maken van het sociaal domein. Zij zijn immers de toegang: zij geven de zorgindicaties af en hebben het contact met zorgaanbieders.

We onderzoeken hoe we zoveel mogelijk medewerkers uit het sociaal domein op een laagdrempelige manier kunnen bereiken. De VNG heeft bijvoorbeeld een e-learning voor het sociaal domein ontwikkeld.

In kaart brengen stand van zaken gemeenten

De VNG heeft al mooie documenten ontwikkeld voor gemeenten, waarmee zij kunnen zorgen dat zij de basis op orde hebben ten aanzien van de aanpak van zorgcriminaliteit. De documenten gaan in op het belang van juiste inkoopvoorwaarden en kwaliteitseisen voor aanbieders van Zorg in natura, een goed PGB- en handhavingsbeleid, het inrichten van een meldpunt, het ontwikkelen van werkprocessen voor rechtmatigheids- en kwaliteitsonderzoeken, het trainen van medewerkers, et cetera.

We onderzoeken de mogelijkheden om voor gemeenten in Oost-Nederland in kaart te brengen waar zij staan in de aanpak van zorgcriminaliteit.

www.ikstrijdtegenzorgcriminaliteit.nl

De aanpak van ondermijnende zorgcriminaliteit is niet van één partij en ook niet alleen van de overheid. Het is belangrijk dat er gedeeld eigenaarschap wordt gevoeld en dat hier ook naar wordt gehandeld. Wij onderzoeken de mogelijkheden om een website te ontwikkelen, met hierop informatie over zorgcriminaliteit. De doelgroep bestaat uit burgers, overheidsprofessionals en zorgprofessionals. De website geeft informatie over mogelijke signalen, over een handelingskader en wat te doen met deze signalen.

Integrale casuïstiek

Het RIEC **initieert, ontwikkelt en/ of organiseert** het volgende:

Van signaal tot interventie

Het RIEC ontwikkelt een processchema van signaal tot interventie, met aandacht voor de verbinding tussen het sociaal domein en veiligheid, alsook het “huiswerk” dat de gemeente zelf moet doen bij een signaal van zorgcriminaliteit. Ook nemen we hierin de criteria op voor het indienen van een signaal bij het RIEC. Met andere woorden: wanneer is er sprake van (georganiseerde) zorgcriminaliteit?

Interventiematrix

Het RIEC ontwikkelt een interventiematrix voor zorgcriminaliteit. Wie zijn de betrokken partners (zowel publiek als privaat) en wat kunnen zij doen in de aanpak van zorgcriminaliteit?

Onderzoek naar samenwerking

Het zorglandschap in Nederland is complex. We hebben te maken met verschillende financieringsstromen en héél veel verschillende partners. Het RIEC laat een onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden om samen te werken met deze partners, niet zijnde RIEC-deelnemers. Dit voor zowel publiek- als privaatrechtelijke partijen. We zoeken hiervoor aansluiting bij (de uitkomsten van) de Twentse proeftuin.

Strafrechtelijke aanpak

Zorgcriminelen verdienen door het plegen van strafbare feiten ontzettend veel geld. Dit verdient niet alleen een bestuursrechtelijke- en civielrechtelijke aanpak, maar het vraagt ook om strafrechtelijke vergelding. Het beeld komt heel duidelijk naar voren dat zorgaanbieders zich failliet laten verklaren en in een andere regio weer opnieuw beginnen, wanneer zij aangepakt worden in de ene regio. Een strafrechtelijke aanpak draagt bij aan het voorkomen van de herhaling van zorgcriminaliteit in de toekomst. De zorgaanbieder krijgt dan geen VOG meer en de eventuele veroordeling komt naar boven in een Bibob- procedure.

Het RIEC zet in op commitment bij de politie en het Openbaar Ministerie om tenminste één strafrechtelijke onderzoek per district per jaar uit te voeren. We gaan samen in gesprek om hiervoor criteria op te stellen. Hierbij kan gedacht worden aan de voorwaarde dat de gemeente eerst zelf onderzoek moet hebben gedaan en de teveel verstrekte zorggelden moet terugvorderen.

Trainingen en kennisdeling

Tijdens de gevoerde gesprekken kwam meermaals naar voren dat men het gevoel heeft niet over voldoende kennis en kunde te beschikken om zorgcriminaliteit effectief aan te kunnen pakken. Het RIEC investeert daarom in training en opleiding.

Training voor RIEC collega's

Het RIEC ontwikkelt een training voor RIEC-collega's, waarin wordt ingegaan op het zorglandschap in Nederland, de modus operandi van zorgcriminelen, de interventiematrix en de mogelijkheden om samen te werken met partners.

Training voor toezichthouders

Het RIEC ontwikkelt een training voor de toezichthouders in Oost-Nederland. Tijdens de training gaan we in op de rol van het RIEC, de interventiematrix en de mogelijkheden om samen te werken met partners.

Periodieke nieuwsbrief

Er komt een periodieke nieuwsbrief voor RIEC-collega's. Hierin staan de trends en ontwikkelingen op het gebied van zorgcriminaliteit, landelijke en districtelijke ontwikkelingen en relevante jurisprudentie. De accountmanagers kunnen informatie uit deze nieuwsbrief desgewenst gebruiken voor de externe nieuwsbrief.

